

Algemeen

Nederlandsch Nieuws- en Advertentie-Blad.

NEDERLANDEN.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van den 22 December.

Heden wordt in de tweede Kamer der Staten-Generaal het rapport der centrale sectie op het tienjarig budget en op de raming van 1820 uitgebragt. Vrijdag moeten de discussien een aanvang nemen. Men zegt dat 23 rednaren hunne gronden voor of tegen de wet zullen voordragen. Aldus kan het welligt Maandag zijn dat men den uitslag dezer gewichtige zaak zal vernemen.

's-Groen-hage, den 20 December.

Wij hebben in lang niets gezegd van hetgeen er in Engeland en inzonderheid in beide Kamers van het Parlement voorvalt. Het is ons voorgekomen, dat de debatten en berigten van allen aard, welke wij in de Engelsche dagbladen gelezen hebben, geen genoegzaam belang en vooral niets beslissends genoeg aanboden, om dezelve in ons blad te lassen, bij voorkeur van de zaken ons land en Frankrijk betreffende. Een tijdschrift, door zeer kundige lieden opgesteld (de *Censeur Européen*), laat zich aldus mit over de maatregelen welke achtereenvolgende te Londen be-

De voornaamste leden van het Hoogerhuis, mannen die zich het meest onderscheiden door hunne geboorte, rijkdom, bekwaamheden en vaderlandsliefde, hebben geprotesteerd tegen de wetten die onlangs, op voordragt van Lord *Castlereagh* en zijne ambtgenooten aangenomen zijn, betreffende het regt van wapenen te huis te hebben en hetgeen de Ministers *oprgerige schotschriften* noemen. Onder die protesterende leden vindt men de Lords *Grey*, *Erskine*, *Albemarle*, *Holland*, *Fitzwilliam*, *Rosslyn*, *Darnley*, *Beauford*, en den Hertog van *Sussex*, zoon des Koning.

De heer *Hobhouse*, lid van het Lagerhuis, een werkje uitgegeven hebbende onder den titel van *Kleinste Mislagen*, heeft die Kamer een mandaat van arrest tegen denzelfven uitgevaardigd. Het voorstel om hem in *Newgate*, eene gevangenis overeenkomende met de *Gevangenspoort* in 's-Hage, op te sluiten, is met eene meerderheid van 198 tegen 65 stemmen doorgegaan. Men heeft der Kamer voorgelezen de plaatsen van dat werk waarop die arrestatie gegrond zoude zijn, en tot groote ergernis van den aanklager, hebben eene menigte Afgevaardigden de ondubbelzinnigste teekenen van goedkeuring gegeven aan deze woorden: „zoo lang de meerderheid der Kamer den steun der regimenteren zal hebben, zullen zij die de belastingen heffen die magt behouden, en laten ophangen degenen die tegenstand bieden.” De lezer heeft zijne verwondering te kennen gegeven, dat er in de Kamer zoo vele leden waren die in de gevoelens des schrijvers deelden.

De heer *Hobhouse* had eene *geschiedenis der 100 dagen*, na de terugkomst van *Napoleon* in Frankrijk in Maart 1815, uitgegeven. Dit werk is in Frankrijk verboden; de vertaler en de drukker zijn in de gevangenis; het boek wordt sedert vier jaren openlijk verkocht in het Koninkrijk der Nederlanden, ofschoon de uitgave alhier oneindig vollediger en gelijkvor-

miger met het oorspronkelijke is, dan de Parijssche vertaling, waarin alles verzaacht was.

De heer *Dumoulin*, van Bordeaux, een der schrijvers van de *Minerve française* en van den *Constitutionnel* te Parijs, heeft openlijk aangenomen om te bewijzen, dat de heer *Laine*, de ultra-royalist, oud-Minister van *Lodewijk de XVIII*; de heer *Laine* die tegen den dengdzamen *Grégoire* die scherpe redevoering uitgesproken heeft, waaryan wij in ons n.º 16 gewag maakten, en dezen achttingwaardigen grijsaard voor een *koningsmoorder*, een *revolutionairen* uitgescholden heeft; dat de vrome heer *Laine*, in 1793, president geweest is van het revolutionair comité van *Cadillac*, en, in dien tijd, in de straten van Bordeaux gewandeld heeft met eene roode muts op het hoofd. En waarom niet? zulke Koningsgezinden vindt men bij de mud is het dan niet gemakkelijker om van eene uitsterfte in het andere te vervallen, dan in het midden te blijven? Kennen wij dan niet in ons eigen Koninkrijk, onder de hevigste vijanden van de liberale denkbeelden, van de Constitutie, van de vrijheid der drukpers en van de individueele vrijheid, lieden die nog duizendmaal erger gedaan hebben? Om maar alleen te spreken van het volkje van dat slag, dat in de Zuidelijke Provincien woont, zoud' wij door de getuigenis der voornaamste burgers, die tien jaren ouder dan wij zijn, kunnen bewijzen, dat nog veel misdadiger hufterpolitieken begaan zijn door die *roode muts* en gescheurden pantalons droegen, tot in 1799, wanneer zij een betamelijk kleed aantrokken, dat echter weldra plaats moest maken voor den gegalonneerden rok of den registerlijken tabbaard. Dan wij zullen nooit herinneringen uit die tijden ophalen door eene duidelijker aanwijzing van deze personen. Zulke tegenbeschuldigingen hebben weinig nut, daar zij, die ze zouden treffen, voor geen schaamte meer vatbaar zijn. Zij drijven den spot met de Natie en genieten de vruchten van de uitgestelde wraak des Hemels. Wanneer men, op het zigt van een' hunner die zich baadt in hoogmoed, uitroept: *Frustratur Dis iratis*; hij antwoordt koeltjes:

*Populus me sibilat, at mihi plaudo
Ipsæ domi, simul ac nummos contemplor in arca.*

Een dagblad van Brussel zegt, dat behalve de twee personen te Amsterdam gearresteerd (zie ons n.º 16) nog iemand in de gevangenis is geworpen; dat deze een vreemdeling is, en onder de Keizerlijke regering een der moeilijckste posten van het Fransche Rijk heeft waargenomen.

Wij achten ons verplicht dit punt op te helderen. Het uitgestrooide gerucht, waarvan dat Brusselsche blad de gediensstige nagalm wil zijn, is een dier leelijke onwaarheden waarvan zekere lieden gebruik maken om de fransche bannelingen te lasteren en hunne wraak vervolgingen op den hals te halen, door ze voor te stellen als intriganten die zich overal in stellen. Daar men boosaardig genoeg is geweest om zulk eene vertelling in de dagbladen te plaatsen, zullen wij ronduit zeggen wie het is die men daarbij heeft willen bedoelen. Men heeft willen te verstaan gegeven, dat de gearresteerde persoon niemand anders was dan de heer *Savary*, Hertog van *Rovigo*, voormalig Minister der algemeene Policie onder *Napoleon*. En dit is juist niet zoo. Wij hebben hier ook

anze Policie; en ofschoon dezelve niet haalt bij die van den Hertog van Rovigo, noch zelfs bij die van den heer Wiselius, zoo bedriegt zij zich echter maar zelden, en beveelt zich daarenboven nog hierdoor aan; dat zij ons niet meer dan 25 guldens jaarlijks kost, waarvoor dezelve op ons Budget, in het hoofddeel der *Briefposten*, uitgetrokken wordt. Deze Policie nu berigt ons dat de *geheimzinnige* personaadje een persoon is, die geen zeer aanzienlijken post bekleed heeft, op geene verbanningslijst staat en niet meer op den Hertog van Rovigo gelijkt, dan op den heer Redacteur van het *Oracle* te Brussel. Een geringe twijfel omtrent den naam van den waren persoon dien het hier geldt, en de vrees van hem te verwarren met een' anderen wien de misslag niet zeer bevallen zoude, veroorloven ons niet er meer van te zeggen. Het is ook eene dergelijke beweegreden welke ons heeft verhinderd om van dezen derden gearresteerden te spreken: wij oordeelden dat onze lezers weinig gediend zouden zijn met zulke eene duistere aanwijzing.

Allegelwerk.

PROJET DE CODE CIVIL pour le Royaume des Pays-Bas. La Haye, de l'Imprimerie Beligique; Spui, n.° 72, 1819. Een deel in 8.° Completeet, in 9 1/2 blad. Prijs 3 fr. de franschē text.

(Vervolg en slot der Recensie in N.° 16 begonnen).

2.° Ontwerp van Wet. Art. XII. *Qu'ils ont ou ont eu.* Hoe welluidend!

Art. XVI. *Sont seulement considerés pour motifs valables pour lesquels les père et mère peuvent....* Had *Molière* deze zinsede gelezen, hij zoude hebben uitgeroepen dat de man moest opgehangen worden die zulke tours de phrase maakte.

Je soutiendrai, morbleu! qu'ils sont par trop mauvais, Et que l'on est pendable après les avoir faits.

Wij voor ons, wij zouden het te gestreng vinden, dat men een' vertaler juist om tours van dezen aard wilde hangen.

In hetzelfde artikel: *une peine d'ehafaud*, in eene woordelijke vertaling van het Hollandsche *Schoutstraf*, en staat gelijk met de *straf* van den *leerjongen*, die gerust meende dat hij door dat woord zeer fraai overzette de hetgeen de Hollanders eene *trek-schuit* noemen. Het ellendig paard dat gewoonlijk voor die vaartuigen wordt gespannen, een oude knol, zoude waarschijnlijk, in het Fransch van den Vertaler, genoemd worden *un vieux navet*: dit is ook letterlijk.

Si son avoir est déclaré insolvable. Het woord *avoir*, in een gemeenzaam gesprek, kan gebruikt worden om hetzelfde uit te drukken als *masse*; maar *insolvable* kan men niet daarbij voegen: eene persoon is *insolvable*, dat is, zegt de Fransche Academie, *qui n'a pas de quoi payer*: in de koopmanstaal wordt dit wel eens *figuurlijk* van eene *masse* gezegd; maar *un avoir insolvable* hoort niet tot de taal der wetgeving.

Art. XX. *Celui indiqué*, eene lompe font, die gedurig in deze vertaling, en bijna in elk artikel voorkomt: men moet zeggen *celui qui est indiqué*, de Fransche taal duldt die *ellipsis* volstrekt niet.

Art. XXX. *Pendant les trois premiers dimanches*: dit moet beteekenen *op de drie eerstkomende Zondagen!* Een fraaj *pendant!* Hoe kan men zich zoo gefukkig uitdrukken? Zou dit ook geschreven zijn op een' dag wanneer men gemaentelijk weinig lust heeft om aan zulk zwaar werk te arbeiden, bij voorbeeld *pendant* den Sabbatdag?

Art. LVII. *Qu'ils se témoignent secours et assistance.* Waar spreekt men zulk eene taal? *Se témoigner secours!* Wie heeft dat ooit gehoord? Wij maken geene zwaarigheid om bij elke gelegenheid aan dezen of genen te doen wat men in goed Fransch noemt *secours* of *prester secours*; en hier beteekent dit *prester secours* op interest of op pand *lenen*, maar wel te hulp komen, *onderstand geven*, of *hulp en dienst bewijzen*, zoo als de Hollandsche text van het wetboek zegt.

Nog hetzelfde artikel. *Qu'ils vivent ensemble avec décence!* Hier schijnt de eerbare Vertaler zich eens regt goed uitgesloofd te hebben. De Hollandsche text had ook maar zoo lomp weg gezegd, dat man en vrouw moeten verklaren met elkander *kuisch* te zullen leven: dit kon toch niet met de

eentie vertaald worden *chastement*, of *avec chasteté*, gelijk het evenwel behoord had, zoo men nauwkeurig en letterlijk had willen vertalen. De schrijvers van *Zuid-Nederlandsche danmerkingen*, zoo als de heer Gans dit noemt, zouden te veel spottennijen gemaakt, en alzoo wederom te zeer het Land in gevaar gebragt hebben. Wat nu voor het welzijn van den Staat gedaan? Eenvoudig *avec décence*, met *welvoegelijkheid* te neder geschreven: dit klinkt zachter, dit is welluidend, en wij hebben reeds gezien hoezeer de kundige Vertaler in welluidendheid uitmunt.

Wat nu eigenlijk beteekent met elkander *kuisch*, of, zoo als de Fransche text zegt, *welvoegelijk* te leven, wordt in de wet niet verklaard; maar zoo men begerig mogt zijn dit te weten, dan raadplege men *Sanchez, de Matrimonio* (1), een zeer stichtelijk boek, door eenen Spaanschen Jesuit, in 1592 uitgegeven. Daar zijn bijna geen gevallen betrekkelijk de *kuischheid*, die tusschen man en vrouw moet bestaan, te bedenken, welke niet door dien godvruchtigen schrijver met de helderste kleuren zijn afgemaald. Wij gelooven dat de Fransche Vertaler het werk van vader *Sanchez* niet voer den geest had, toen hij die woorden *avec décence* schreef.

Wij kunnen waarlijk niet meer. De pen valt ons uit de hand; en wij zijn eerst aan het 103.° van de voorgedragen artikels gekomen! Indien wij op deze wijze wilden voortgaan, zouden wij een werk schrijven nog dikker dan het dikke Wetboek zelf. Wij hebben niet alleen de twee concept-wetten geheel gelezen; maar, om eens de straf van onze zonden volkomen te borten, hebben wij de proeven eener nieuwe Uitgave van dat meesterstuk overzien, en deze met de oorspronkelijke uitgave gelijkvormig gemaakt. Nu behoeven wij geene straten meer naar *Kavelaar* te gaan verdienen. Doch wij willen onzen lezeren de verveling en de walg besparen van al die *fransche brabbeltaal*, dat *fatras français*, welke ons voor goede kost wordt opgedischt, te verzwelgen.

Had de Vertaler van het Wetboek, met den Uitgever van dit blad, in zijne jonge jaren, op het kostschool te *Melle*, in Vlaanderen, een uur van Gend, onder meester *Desax* en den overbiddelijken Franschen *Abbé Derevarde, inexorabilis, acer*, de eerste grondbeginselen der *fransche taal* geleerd, en had hij *de taal van de Franschen* geleerd, den dag brengt, hoe dikwijls *meesters van, mannis pite-sans*, het ondeugend genoeg gehad om hem in een hoekje, met de papieren muts en ooren, te zien pronken! Gelukkig voor hem, zoo niet voor het Wetboek, dat hij *elders* heeft te school gegaan, en dat hij zich thans in den Haag beviadt, alwaar men op het punt van taal en stijl, hetzij in het Fransch, hetzij in het Hollandsch (zoo men ten minste uit de aanspraak van den heer *van Maanen*, een doorluchtig *Hagenant*, tot anderen mag besluiten), op verre na niet zoo *fransch* is als men in 1793 te *Melle* was. Misschien dreef men de kiescheid aldaar, in dien tijd, ook wat te ver, en veelligt is het beter zich op het ministeriele voorbeeld te vormen.

Men vraagt ons hoe het mogelijk zij, dat eene dergelijke vertaling bij den Raad van State heeft kunnen doorgaan. Een ieder weet toch dat de leden van dien Raad, uit de Zuidelijke Provinciën, voortreffelijke letterkundigen zijn, die het Fransch schrijven als *d'Aguesseau* of *Montesquieu*. Wij kunnen hierop niet anders antwoorden, dan dat het waarschijnlijk is, dat zij zich verlaten hebben op de bestraamheden eens Vertalers die met de onwaardigste achtting en het eervol vertrouwen van zijne Excellentie den Minister van Justitie, is omringd; dat zij zich dus meer met de zaak zelve, de wettelijke bepalingen van den nieuwen *Code*, dan wel met de vertaling van denzelfden hebben bezig gehouden; en, eindelijk, dat zij het Wetboek alleen in den oorspronkelijken Hollandschen text hebben onderzocht; want wij twyfel niet of deze heeren verstaan nu reeds de Hollandsche taal in de zelfde volkomenheid als de straat-taal van *Rousseau* of *Voltaire*.

Ter plaatsing in het Algemeen Nederlandsch Nieuws-Blad. D... den 17 December 1819.

Er moet toch eene betoeyerende kracht in eene liberale Volkavertegenwoordiging gelegen zijn, haardien zij het Volk met ongelooflijken spoed uit deszelfs luidelijken, slaafschen, ik zou haast zeggen, godden toestand niet alleen als met een nieuw leven bezielt; maar ook dat leven veel treffelijker en schooner doet te voorschijn komen, dan het zich ooit te voren getoond had. Wij konden immers bijna niet *depen-*

(1) Over het huwelijk. 3 Deelen in 8.° Ja, lezer, zoo veel van er over het huwelijk te zeggen, als men het wil uitleggen gelijk de Jesuit *Sanchez*.

vallen, noch meer vernederd zijn, dan onder het ijzeren juk van den vreemden overheerscher. Door vrees, dwang en onderdrukking was de veerkracht van den geest als opgelost, en geen kennis of wetenschap is ooit minder het voorwerp van algemeene of bijzondere oefening geweest, dan, in dien tijd en reeds vroeger onder Koning Lodewijk, de inwendige Staatskunde, — die de belangen, regten en vrijheden des Volks omvat en regelt. Geen wonder, dat alles, wat daartoe betrekking had, met een' geheimzinnigen sluier bedekt werd; — want waar magtspreuken en geweld de wereld regeren, moet den menschen het denken zoo veel mogelijk belet worden, en dit heerschzuchtig en bekrompen doel is niet bereikbaar, dan door het oog des Volks de behandeling en overweging van deszelfs voorregten te ontrekken, en dus de aandacht alleen op gehoorzaamheid en pligten afte leiden. Wat zien wij intusschen gebeuren? De Natie sluit met den Souverein een verbond, en de Grondwet van 1814 leidt den eersten grondslag van onze maatschappelijke regten. Herleven nu openbare belangstelling, geestkracht en moed om de waarheid te verkondigen? ontstaat er eene neiging, lust en strekking om Staatsaangelegenheden te onderzoeken, voorwerpen van wetgeving te beoordeelen, en het gevoelen der Natie omtrent dezelve interopen? Hoe kon dit te verwachten zijn van een Volk voor hetwelk nog geene openbare Regtbank bestond, die hetzelfde tot zich riep, om te hooren, — en die begeerde, dat hetzelfde zou zeggen, wat het wilde. Instellingen, hoe zij ook heeten, mogen, blijven zich toch altijd gelijk (ofschoon eene onderscheidene bedoeling daarvan den grond gelegd heeft) (*); en zoo, gelijk Madame de Staël in hare *Considerations* zegt, de fransche Wetgevende vergadering, in weerwil eener langdurige onderdrukking, in den tijd van vijftien dagen, zich tot eene schier wonderdadige hoogte verhef, omdat zij openbaar en voor de gansche Natie sprak, — dan kon het gevolg der geheime zittingen onzer Staten-Generaal van 1814 niet anders zijn, dan het geweest is, — de Natie namelijk niet merkbaar te verheffen boven het punt, waarop zij bij de invoering dier Grondwet stond.

De vereeniging van de Nederlanden tot een Koninkrijk ging verzeld met de aanneming van eene nieuwe Grondwet, waarin wel veel van die des vorigen jaars werd opgenomen, maar die niettemin, door de Wetgevende Vergadering in twee Kamers te verdeelen en de discussien openbaar te maken, belangrijke verbeteringen behield. Nu werd bevestigd hetgeen wij zoo even van de toevanbaarheid der liberale Volksvertegenwoordiging hebben gezegd. De Natie hoorde, in de heiligste tempels, de eeuwige, onveranderlijke beginselen van waarheid en recht prediken; de edelste menschen zag zij, als Priesters voor den altaar, den gewijden dienst verrigten, van hare belangen en voorregten voor den Koninklijken troon te bepleiten en bescherming te verzekeren. En was het dus wonder, dat zij dat grootsche tooneel, waarvan zij het hoofd-onderwerp uitmaakte, ziende, begeerig was, daar ook een hoofdrol op te spelen? welhaast werden nu de banden van een geraden, de verbiedende sluit, die zoo even het hoofd nog nauwkeurig had omsloten, werd toen afgevoerd door eene volkomen openbare verklaring, dat de openbare uitdrukking van hetgeen de Natie in de Grondwet van 1814 door den algemeenen wil bevestigd had, in de openbare belang heeft in dezen stand van zaken, datgeen de Natie waardigheid, kracht en invloed verkreeg, en de dus de proefsteen van onze staatkundige instellingen geworden.

Als wij dit verschijnsel in zijnen aard en oorsprong meer bijzonder beschouwen, en ons dus willen verklaren, wat de Natie zoo opmerkzaam heeft gemaakt op de wetgeving, en wat deze een zoo belangrijk aanzien heeft gegeven, zoo is het antwoord op dit vraagstuk driedelig. 1.° De gewigtige onderwerpen, die door de Tweede Kamer zijn overwogen; 2.° de langdurigheid der zittingen; en 3.° de publiciteit der discussien. De invloed van deze laatstgemelde waarborg der vrijheid reeds genoegzaam zoo even in het licht gesteld hebbende, zal het tot ons oogmerk voldoende zijn, hier op te merken, hoe (bij het bezit van dit voorregt der publiciteit,) het aanzien der Staten, hetwelk voor de Natie van zoo veel belang is, op den duur slechts door het gewigt der onderwerpen, aan dezelve ter overweging en bekrachtiging gegeven, kan behouden, en verder bevestigd worden. Het gewigt der zaken maakt de zittingen niet alleen langdurig, maar houdt de aandacht des Volks, als in overspanning steeds levendig; doet allen oopen naar de raadzaal onzer beschrevene Vaders wonden, verwekt hoop, vrees, verwachting, — en bezielt de hand van den ijverigen vaderlander, om door het aankondigen van waarheid en recht, eene uitpraak voor te bereiden, die, zal zij goed zijn, niet de onveranderlijke beginselen derzelve niet strijden moet.

De jaarlijksche Begrotingen, nevens de Indirecte Belastingen en de In- en Uitgaande Regten, zijn onderwerpen van zoo een' belangrijken aard geweest, dat, met het aanzien der Staten te doen klimmen, de publieke geest zich ook daaraan bijzonder gevormd heeft. En kan dit ons wel bevreemden, zoo wij hierbij in het oog houden, dat niet alleen alle ingezetenen slechts meer of minder betrokken waren, maar ook aan het Gouvernement daardoor de middelen werden in handen gesteld, om den loop van zaken op den bestaanden voet te handhaven, waaraan de Natie nogtans niet in alle deelen hare volkomen deelneming had geschonken? De begrotingen zullen daarom ook altijd onderwerpen van den gewigtigen aard blijven, hier onderzoek en overweging eene gemeedelijke en nauwgezette aandacht van tijd en arbeid ten hoogsten waardig zijn, — en waaraan de Volksvertegenwoordigers niet dan met schroomachtigheid en gewetens angst, en op volkomene overtuiging, kanne toestemming behooren te ge-

ven. Door deze op onzekere gronden te verleenen, is het geval niet onmogelijk, dat, wegens de daarmede in verband staande wetten, later voorgedragen, hunne vrijheid van stemmen, eenigermate bepaald worde, — terwijl het daartegen, buiten allen twijfel, zeker is, dat, zoo lang die aangelegene onderwerpen nog in overweging zijn, de Volksvertegenwoordiging den heilzamen invloed in handen houdt, om het ontbrekende, b. v. de Hooge Raad, getrouwelijk ten uitvoer te doen brengen; en het overtollige te wijzigen, of wel geheel den bodem inteslaan. — Zoo lang het de jaarlijksche begrotingen alleen betrof, stond tegen elk aanblijvend gebrek altijd het uitzigt over, dat de afschaffing of verbetering toch in een volgend jaar mogelijk bleef, zoo niet intusschen de dikwijls zoo tastbaar voorgedragene waarheid dit gebrekkige had doen genezen. Thans zal de begroting over een' ruimer tijdkring loopen; en ofschoon in het tegenwoordig oogenblik het aanzien der Staten daarom van bijzondere beteekenis zij, zoo zullen zij nogtans daarvan veel in de volgende jaren verliezen; indien nu, met de inwilliging der geldmiddelen voor dat op handen zijnde tijdvak, niet tevens de grond gelegd, en de Natie de zekerheid worde gegeven, dat dezelve (met afsnijding van alle bijhangsels) volgens en alléén ten behoeve van grondwettige instellingen worden gebezigd. Zoo dus de tienjarige begroting der gewone uitgaven, alléén tot het volstrekt noodige bepaald, de buitengewone, die jaarlijks moeten geregeld worden, nog van eenig gewigt zal doen zijn, wordt hierdoor te gelijk dit te weeg gebracht, dat den Staten altijd een heilzame invloed, en het zoo belangrijk aanzien, waardoor zij, om zoo te spreken, de Natie steeds wakker houden, verzekerd blijft, opdat deze zich niet te vergesfe tot dezelve wende, indien zij meende, dat hare belangen niet juist noch ter goeder trouw door de Ministers aan den Koning werden voorgesteld, en dit éminente Hoofd van den Staat daarom inlichting en teregtwijzing behoefde. Wie twijfelt er aan, dat dit Hoofd iets anders noodig heeft, dan dit licht en waarheid, om het Volk zoo gelukkig mogelijk te maken, — dewijl er geene beweegredenen zou wezen uittevoerschen, waarom een Vorst zijn eigen rijkdom moedwillig zou prijs geven en zonder doel of voordel offeren?

Het is ook uit hoofde dezer verwantschap van belangen, die eenerlei voor het Volk en den Koning zijn, dat het lot van hetzelfde niet in handen der Ministers behoort gesteld te worden, — die door eene tienjarige begroting, welke meer dan genoegzaam in alles voorziet, gesteund, en dus in zoo verre onafhankelijk van de Volksvertegenwoordiging, door zoogenaamde *principia* zoo *generaliter* kunnen toepassén, dat alles op één hoofd-principe, HET MINISTERIELE GEZAG, uitloopt. Het tegenwigt van dit gezag moet dus voornamelijk bestaan in de noodzakelijkheid, waarin de Ministers gebrogt worden, om jaarlijks hulp bij de wetgeving te zoeken. Dit moet natuurlijk verantwoording van hunne Administratie en gedrag ten gevolge hebben, en zal den Koning in staat stellen, om uit de stem, die zich in het Palladium der vrijheid verheft, de waarheid te vernemen, en te kunnen beoordeelen, of de Ministers bezield zijn geweest met de zucht voor het wel des Volks, dan of die zijnen troon met sophismen hebben verheugd; of alléén beogende een heerschenschijn of zelfverheffing te handhaven, of redding te zoeken voor de eigenlijke belangen van de Natie, en de invloed der toekomst te beoordeelen, om de Koning, met de Natie in overtuiging te overtuigen, dat de Natie, van de een zijde, behoefte, en het belang des Volks van de andere zijde vordert, om dit licht zelf, zonder terugkaatsing van eenig ander ligchaam, voor Hem te doen schijnen, — dan zien wij duidelijke of wederkerige wrijving tusschen den Koning en het Volk, voor den Vorst dus even belangrijk als voor het laatstgemelde, dan ook heeft de eerste er weder even groot belang bij, de Volksvertegenwoordiging (het middel van aanraking) dien altoosdurenden invloed, dat hooge aanzien en gewigt bij te zetten, dat daarin steeds de kracht der Natie blijft huisvesten. Hoe vermoeder, hoe aanvullender dit Ligchaam zich vertoont, des te schroomvalliger en nauwgezetter de Ministers zullen wezen in de uitoefening hunner pligten; omdat zij in den grond hunne magt daaraan afhankelijk gevoelen, — des te onbedriegelijker toets ook de Koning zal hebben, om zich van de eerlijkheid zijner dienaren te verzekeren, omdat hij even als de bevoegdheid in het Volk daardoor erkent heeft, om met hem op het gedrag derzelve te betten. Als wij de zaak dan uit dit oogpunt beschouwen, kan voorzeker de Koning even zoo min als het Volk onverschillig zijn, of die vlugt, welke de Natie meene geest, gelijk wij boven zelden genoemd heeft, als dan niet behouden blijve. Die veerkracht, welke de Natie door de voorgedragene wijze van Volksvertegenwoordiging, als een natuurlijk gevolg derzelve, bij de Natie heeft doen geboren worden, die versterkt en bevestigd is door het gewigt der behandelde zaken en het verkondigen der onschatbaarste waarheden, is niet minder de hechte grondslag, waarop de troon rust, als het onbetwistbare bewijs, dat het Volk waardig is eene vrije Constitutie te hebben, en zich reeds gevormd heeft die zelfte beschermen, en voor geweldige verkrachting op zijne hechte te zijn. En vragen wij nu, waardoor wordt dan die geestkracht opgehouden? Door in de tegenwoordige gesteldheid van den Staat, zoo als wij zulks hebben trachten te beproeven, de gewone uitgaven der begroting voor den tijd van tien jaren niet optedrijven.

Ofschoon hier gevoeglijk konnende beslissen, verstaan wij nogtans, tot behoortlijk verstand van onze meening, verpligt te zijn, ten slotte te verklaren, dat wij, in een deele behield hebben, de voorkeur te geven aan de Provinciale Belastingen, welke overeenkomstig de eerste ontwerp van Wet voor de begroting van 1800, waren voorgedragen. Iets gewaardlijker dan deze nieuwe uitvinding kunnen wij ons toch nauwelijks voorstellen, vermits zij het middel zou zijn, om de heiligste bepalingen der Grondwet te ontwijken en krachteloos te

* Hetgeen wij hier omtrent het gemis der publiciteit zeggen, kan niet beledigend voor de ontwerpers der eerste Grondwet zijn, wij immers hunne goede bedoeling aan geen twijfel onderhevig is.

maken. Want dan zouden niet meer de drie takken van wetgeving over het vermogen der Burgers beslissen, maar die uitspraak aan de geheimvolle Staten der Provinciën zijn verbleven, wier handelingen in het laatste ressort altijd door den Koning moeten bekrachtigd worden. — En aan die wijze van belastingen te heffen, konden wij, zonder tot tegenstrijdigheid te vervallen, toch onmogelijk onze goedkeuring geven.

AB....

PROSPECTUS

Van eene inteekening, ten behoove van den Schrijver der Utopiaansche Courant.

Uit ons vorige nummer heeft men kunnen zien dat de Schrijver der Utopiaansche Courant door het Hof van Assises te Amsterdam is vrijgesproken van de criminele actie tegen hem ingesteld.

Dit rechtvaardig vonnis, hetwelk den Amsterdamseken Regter de grootste eer aandoet, en blijkendragt van de grondigste rechtskennis, vergoedt geenszins de schade door den zoo onrechtvaardiglijk beschuldigen geleden. Langer dan drie maanden in eenen akeligen kerker opgesloten, gedurende meer dan acht weken van allen toegang verstoken, beroofd van de middelen om zijn bestaan te verdienen, is hij, niet door zijne schuld, maar door de schuld van hun die hem vervolgd hebben, in zulk eenen staat gedompeld, dat hij, schoon eene goede opvoeding genoten hebbende, het zich thans niet tot eene schande kan rekenen (want onverdiende armoede is niet schandelijk) indien wij voor hem, hoewel onaangezoekt, en zelfs zonder zijne toestemming afte wachten, onze toevlugt tot de bekende en steeds zoo te regt geprezen liefdadigheid onzer goedhartige en vermogende landgenooten nemen. Het is uit liefde tot onzen evenmensch en om eenen man die gedwaald kan hebben, maar die echter geen misdadiger is, de middelen te verschaffen om den goeden weg voortaan te bewandelen, dat wij ons garne belasten met het inzamelen der penningen, welke alle menschevriende Nederlanders, vrienden der verdrukte onschuld en voorstanders der heilige regten van den burger en van de vrijheid der drukpers, wel zullen willen doen toekomen aan eenen Schrijver, die het ongelukkig slagtoffer van geregtelijke vervolging is geweest, en die in de onverschroomdeheid der thans bestaande wetten, geenszins middel zoekt om de hem aangedane schade te herstellen.

Het is hier de plaats niet om het gebrekkige dat in de tegenwoordige wetten te dezen opzigt bestaat, in het breede uit te meten. Het zij genoeg te zeggen, dat hetgeen aan den Schrijver der Utopiaansche Courant gebeurd is, en nog veel erger, kan overkomen aan elk die het ooit zal wagen om met vrijmoedigheid zijne gedachten te zeggen, in eenen geest die niet behaagt aan de eene of andere Excellentie. De troost die in de vrijpraak der regters kan gevonden worden, is dien Schrijver reeds te heilig gevallen: wij hopen dat eene nog grotere voldoening, namelijk, blijkend van de welwillendheid zijner medeburgers, hem niet zal ontbreken.

Wij verwachten dus een gering offer van elk wiens vermogen dit eenigzins toelaat. Wij durven dit verwachten, vooral van hun die niet met den mond alleen, maar met de daad voorstanders zijn van de vrijheid der drukpers, de voorname waarborg van alle overige vrijheid; wij verwachten dit van alle de Hoofhandelaars van dit Rijk, die bij de handhaving van de vrijheid der drukpers, zulks een onmiddellijk belang hebben.

Wij herhalen, dat wij het geschrift waarover het proces gevoerd is, geenszins goedkeuren; en onze bedoeling, met het openen dezer inteekening is niet om eene zaak van dien aard aantemseeligh; wij willen alleen de hulp van de Natie inroepen, opdat aan eenen zeer jongen Schrijver de hand geboden worde, om het pad des levens met eere te kunnen bewandelen en een nuttig lid der maatschappij te worden.

Wij hebben het voorstel niet om tot den achtzigtwaardigen stand der Leeraren van sommige Christen Kerken, te behooren. Wij prediken dus niet; maar wij trachten de leer te volgen van dien grooten Meester, die niet dan liefde en verdraagzaamheid predikte. De gereschiedigde dienaren van dien grooten Leerreester der Volken, zullen ons hopen wij, door hunne daden toonen, dat zij niet alleen Zijne lessen kennen, maar even als Hij, verdraagzaamheid met menschenliefde plegen; zij zullen edelmoediglijk den broeder ondersteunen die zich in eene jeugdige overtuiging van hun heeft afscheiden; en hem alle schuld vergevende, door het uitoefenen dier verhe-

vensdengd, beter dan door gestrengheid, doen gevoelen dat hij van den weg der waarheid was afgeweken.

Engeland en Frankrijk geven ons het voorbeeld van inschrijvingen zoo als deze; de eerbiedwaardigste namen leest men onophoudelijk in de dagbladen der uitgevers, die zich in die landen hebben belast met de inzameling van penningen voor de slagtoffers van regterlijke vervolgingen. Laat ons het goede aannemen, van waar het ook moege komen en in ons land dat edel voorbeeld volgen!

Ter bereiking van dit doel, zal in het Bureau dezer Courant een register liggen, waarin elk zal kunnen inschrijven voor zoodanige som als hem zal goeddanken, met of zonder zijnen naam, met zoodanige aanduiding of motto als hij zelf zal begeeren; eene quittantie onder het corresponderende doorgaande nummer van het register, zal hem daarvoor worden uitgereikt. Quittantien voor sommen, op alle andere wijze toegezonden, blijven aan het register gehacht, ter beschikking der inzenders van de penningen, wanneer deze zich behoorlijk aanmelden. Van de ingekomen gelden zal in ons Blad, al of niet, volgens verkiezing der inteekeuren, gewag gemaakt worden. Het register is ter inspectie van eenieder die hetzelve verlangt te zien.

De inhoud van dit Prospectus voor het afdrukken der Courant reeds aan eenige vrienden der Vrijheid medegedeeld zijnde, is hierop dadelijk ingeschreven, als volgt:

LIJST N. 1.

- Een lid der Tweede Kamer; 3 gulden: een Regtsgeleerde in den Haag; 2 gulden: P. V. C. eerste Commissie bij een Ministerieel Departement 2 gulden: Een Kamerheer des Konings; 3 gulden: Een Lid der Staten-Generaal 1-10: Een Gedeputeerde der Provincie Holland; 2 gulden: P. V. H. een oud man, die niet van lustensporige vrijheid, maar ook niet van slavernij houdt; 4 gulden: 1. Remonstrantisch Leeraar te...; 1-10: Een orthodox Gereformeerd Student; 1 gulden: Een Zuid-Nederlander die de Utopiaansche Courant niet heeft gelezen, eenvoudig omdat hij geen Hollandsch verstaat; 2-10: Een Notaris; 1-8: V. D. M. en zijn Neef H; 2-4: Een Rotterdamsche Negociant, die het wel treemd vindt dat men zijne Staat des Lands...; 1-10: Een Wetmeetselaar van...; 3 gulden: 1-10: Een Engelschman 1-10: A. F. C. die zich op het nieuwe Wetboek dood studeert; 1 gulden: Duigens, timmerman en tuinier, die bij Romani onder de Utopiaansche kegelbaan heeft gemaakt; 0-10.

Totaal der eerste Lijst f 36.2

De inteekening blijft open tot 1. Februarij 1820.

De leden der Regtbank door welke de heer Wihmer Schrijver der Utopiaansche Courant is vrijgesproken, zijn:

- M^r. Heugeman, President;
- Van der Marck;
- Glinneer;
- Hoffman;
- Brand van Cabanus.

Raden.

De Advocaat van den beschuldigde was de heer M^r. Op den Hoef.

Van de twee eerste Raden kan men zeggen, dat zij in het administreren der Justitie zijn grys geworden. Beide zijn oud Schepenen van Amsterdam.

VOOR DEN VEEL VERMINDERDEN PRIJS

van f 8 : - , in plaats van f 18 : - , is, tot het einde dezes jaars, indien de geringe voorraad zoo lang strekt, te bekomen: M. H. BOSSCHA, GESCHIEDENIS DER NEDERLANDSCHE STAATSOMWENTELING in 1813; 4 Deelen compleet, met elf met het leven gepeekende portretten. — Iets tot aanleiding van dit Werk te zeggen, acht men onroedig, dat hetzelve uit de gebeurtenis mag genoemd worden. De uitgave geschiedt te Amsterdam, bij C. L. Schleyer; in mede te bekomen te Rotterdam, bij D. C. van den Deyn en B. Schauring; te Leyden, bij L. Hardinck en Zoon; te Dordrecht, bij L. de Vos en Camp en F. Boekbe; te Groningen, bij H. van Groenenbergh, A. Hazelhoff en W. van Doornen; te Middelburg, bij S. van Benthem en de Gebr. Abrahams; te Tiel, bij D. R. van Wemmeskerke; te Leeuwarden, bij J. Proost; te Zaltbommel, bij J. Norman, en verder alom. — Indien er na 31 December nog Exemplaren overblijven, is de prijs weder f 18 : -

(Het vervolg der Advertentien in het Bijvoegsel).

geleerde daaromtrent hetzelfde gevoelen hebben, en an den Leijdschen Hoogleeraar niets anders zien dan een verward hoofd, dat niet geregeld kan denken; een gevoelen dat nieuwe kracht ontleent uit de onlangs overgeleverde Wetboeken, waarvan de heer Kemper een der voornaamste stellers is; een gevoelen dat wij, zonder ons juist onder het getal der bevoegde regters te willen rangschikken, hier openlijk verklaren *altijd het onze te zijn geweest*.

Hebben wij, om op eene andere aanmerking te antwoorden, niet, in het werk van den heer van der Straeten, met ronde woorden den vorm afgekeurd? Hebben wij dien Schrijver geprezen wegens hetgeen hij van onzen uitmuntenden van Hogendorp zegt, een man voor wien wij eene *ongeweinsde* hoogachting en eenen diepen eerbied hebben (hoewel wij niet alle zijne gevoelens aannemen), en dien wij als een waren Vaderlander, als den welmeenenden vriend des Volks en des Konings aanzien, een lof welken wij aan *weilige* Ministers zullen toezwaaijen? Men wachte het einde onzer recensie, eer men dien aangaande een oordeel velle.

En dit zijn nu, in de oogen van eenen G, de artikelen van ons Dagblad, welke eenen verderflijken geest kunnen voortplanten en *verdelpheden* onder de Natie, zouden kunnen verrykken!

Het ventje vindt ook niet goed dat men spreke van *ministerielen* en *constitutionelen*, welke in ons land zouden bestaan; even als of dit niet waar was. Zijn er dan geene *ministerielen*? Daar maakt die hantsworst den Ministers een fraai compliment! Zijn er geene *constitutionelen*? dit zou er ook lief uit zien! Wij verklaren dat wij althans, met een goed getal leden der twee Kamers, tot die *afschuwelijke* partij behooren. *De Koning en de Grandwet!* zie daar de leus der *constitutionelen!* *Mijn Minister en mijn postje*, zie daar de leus van schavuiten! Een ieder weet, intusschen, dat de denkwijze van velen omtrent de aangelegenheden van den Staat, op verre na, niet dezelfde is, en dat de vrienden der constitutie, of de *constitutionelen*, wel eens geene vrienden van sommige Ministers zijn. De zaak bestaat; en waarom zouden wij ze dan niet mogen noemen?

Te zeggen dat de Koning het kwade zoude toelaten, door *geen* of *geenen* Minister te laten, is even als of men zeide dat de Koning de diefstal en moorden toelaat, zoo lang de dieven of moordenaars niet gestraft worden: dit is belagchelijk; dergelijke redeneringen kunnen alleen van eenen G komen. Intusschen merken wij, te dezer gelegenheid, aan, dat wij van onzen Koning nimmer dan met den grootsten eerbied hebben gesproken; dat wij, voor ons, gelooven dat niet de Koning maar 's Konings Ministers alleen verantwoordelijk zijn, en dat, zoo dra zijne Majestät overtuigd zal worden van het ongeluk van sommige hooge Ambtenaren, deze het loon, dat zij verdienen hebben, zullen ontvaangen. Wij achten het daarom nuttig dat hunne misslagen, door middel der drukpers, van tijd tot tijd bekend en openbaar gemaakt worden.

Toen wij eindelijk lazen dat G. *gelegenheid* had zich te overtuigen van den invloed dien dagblad-schrijvers als wij zijn kunnen uitoefenen, maakten wij dit *dilemma*: of G. heeft die gelegenheid gelijk elk ander burger, en in dat geval zegt hij eene zothed; of G. heeft *stante* eene *bijzondere* gelegenheid, en in dat geval moet hij op eene of andere wijze in dienst van de Politie staan. Wij laten de beslissing hieromtrent zeer gaarne aan den lezer over; alleen zullen wij, ter leiding van zijn oordeel hem gaarne mededeelen wat wij van den man denken. In den beginne geloofden wij dat de letter G. onder den brief staande, beteekende *Gek* of *Guit*; maar naderhand hebben wij vernomen, dat dezelve inderdaad de eerste letter van eenen wezelijken naam was. Wij werden verder onderrigt, dat het artikel wel kon gekomen zijn uit de bureaux van een' hoog Ambtenaar, wiens titel ook met de letter G begint. Eindelijk wist men ons nog te zeggen dat de persoon die dezen fraaijen brief gesteld had, een letterkundige knoepier was, een poësië die rijmptjes maakt *ex tempore*, die het uitmuntend talent bezit van Fransche verzen, voor de muzijk geschikt, zoo maar *stante pede* in Hollandse verzen over te brengen, en die aan de Haagsehe Jufferschap zich daartoe vaak met eene ongemeene bevalligheid west aan te bieden. Had hij zich maar bij dat beroep en bij zijnen bureau-arbeid gehouden, hoeveel beter zou hij voor zijnen goeden naam gezorgd hebben! Hij zoude dan ten minste alleen als Commies en salet-dichtertje bekend zijn geweest, en men zoude niets van zijn betrekkingen tot de Politie hebben vermoed. *Kwade tongen* zeg-

gen dat hij nu, om de bereidwilligheid te vergelden, waarmede aan zijn *vriendelijk* verzoek is voldaan geweest, voor de *Haagsche Courant* artikeltjes maakt, zoo als men er meer in het N.º van Maandag, 20 December, aantrest.

Nu verbeeldt dit kereltje zich toch dat wij hem de eer hebben aangedaan om zijn prulschrift te beantwoorden! Wij moeten eindigen met hem beter uit zijne oogen te doen zien. Wij verklaren dan, dat wij ons alleen het genoegen hebben willen verschaffen, om, in zijn persoonje, eens aan zijn *patroon* onze denkwijze te doen kennen, als aan iemand die ons der moeite waardig is dat hij eene verklaring van onze meening ontvange: deze man toch heeft, in 1813, voor wat hij geloofde het heil zijns Vaderlands te zijn, zijnen kop gewaagd, en daarom hebben wij eerbied voor hem, wat hij ook van ons op het rapport van G, moge denken of zeggen. Anders, zouden wij ons niet vernederen om tegen zulk soort van menschen als de heer G, de pen te voeren.

Wij nemen hier mede *zeer vriendelijk*, wat zij ook in het toekomstige tegen ons verkiezen te blaffen, van den heer *Gek*, *Guit* of *Gans*, en van den *Moniteur* der Haagsche wollenaaieters, voor eeuwig afscheid.

DUITSCHLAND EN DE REVOLUTIE

door Proff. J. Goarls, uit het Hoogduitsch vertaald. Dit welgeschreven werkje, waarvan de Schrijver, om zich aan de vervolging te onttrekken, Duitschland heeft moeten verlaten, ten einde in Frankrijk eene veilige schuilplaats te vinden, levert een hietendend overzicht op van den toestand der Duitsehe Natie in het algemeen, en van dien der onderlinge betrekkingen tusschen de Vorsten en de Burgers in het bijzonder, en verdient, in onze dagen voornamelijk, met opmerkzaamheid gelezen te worden. Hetzelve wordt tot den prijs van 30 stuivers uitgegeven bij den Boekhandelaar J. C. VAN KESTEREN te Amsterdam, en is alom verzonden.

De pers gekomen en alom verzonden.

BLOEMKORFJE OF UITGEKOZEN VERHALEN naar het Hoogduitsch van SCHULTZE, LANN en anderen; uit de WINTERGARTEN; met een fraai titelvignet, gegraveerd door den heer MARCUS, à f 2-10 cents.

De Schrijvers zijn te gunstig bekeerd, dan dat het noodig zoude zijn om hier in derselver naam te wijden. Alleen verzekeren de Uitgevers, dat dit werkje een onafhankelijk van onderwerp en vorm uitmunt en niets bevat hetwelk de goede zeden krankt, of de kiescheheid beledigt; waarom zij hetzelve als eene aangename en onderhoudende lectuur vrij durven aanbevelen. Bij dezelve Boekhandelaren zijn nog gedrukt en alomme verkrijgbaar gesteld.

WAARDE EN SCHOONHEID DER GODGELEERDHEID en van den GEESTELIJKEN STAND, *Redevoeringen aan Nederlandsche Jongelingen*, naar het Hoogduitsch van KARL HENDRIK SACK, *Dom-kandidaat te Berlijn*; met eene Voorrede van E. A. BONGERS, Hoogleeraar in de Faculteit van Wijsgeerte en Letteren aan de Hooge School te Leiden. à f 1-50 cents.

LEVENS-GESCHIEDENIS van JOHN HARRLOT, of deszelfs Reizen door de VIER WERELD-DEELLEN, naar 't Hoogduitsch van C. A. FISCHER. à f 2-

GODSDIENSTIG HANDBOEK voor Nadenkende en Welgevoelende Katholijke Christenen, door M. BERTER, R. K. Pastoor te Aintring, naar de dertiende oorspronkelijke uitgave, uit het Hoogduitsch. à f 2-50 cents.

Bij A. STEENBERGEN, van Goos, te Leeuwarden, is gedurende het vorige jaar van de pers gekomen en alom verzonden: I. C. MORSECK, *Herinneringen uit mijne Reis door Zweden*. II. VROUWENWAARDE, een *Tafereel uit de groote Wereld*, door MEV. C. PICHLEN, 3 deelen kompl. III. SIBETTE CESARINE D'ARLIS, door E. F. LAMMERS, 2 deelen compleet. IV. DE POEDREL op reis, om zijnen heer te zoeken, eene *avontuurlijke Poedelgeschiedenis*. V. SCHAKERINGEN van *Reiz*, van der *Veldt en Claren*. VI. De *Moeder in koelen bloede en met overleg*, en nogtans een man die *achtting verdient*. Eene *ware geschiedenis*.

NB. Dit laatste werkje is genoegezaam geheel uitverkocht. De heeren Boekhandelaren worden dus verzocht, elkander met de nog overige exemplaren te grieveu.